

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului
Catedra de științe economice

CURRICULUM

la modulul

BAZELE ASIGURĂRILOR ȘI REASIGURĂRILOR. PREȚ ȘI TARIF

Ciclul I, studii superioare de licență

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 041 Științe economice

Codul și denumirea domeniului de formare profesională: 0412 Finanțe și bănci

Codul și denumirea specialității: 0412.1 Finanțe și bănci

Forma de organizare a învățământului superior: învățământ cu frecvență

Autori:

conf. univ., dr. Victoria POSTOLACHE

Victoria Postolache

asist. univ. Corina NICHITCIN

Corina Nichitcin

asist. univ. Lilia DUMBRAVANU

Lilia Dumbravanu

BĂLȚI, 2024

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de științe economice

Procesul-verbal nr. 7 din 27.02.2024

Șefa Catedrei de științe economice _____ conf. univ., dr. Carolina TCACI

Analizat și recomandat la ședința Comisiei metodice a Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului.

Procesul-verbal nr. 6 din 09.04.2024

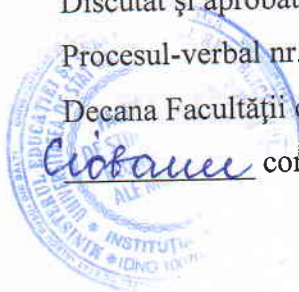
Președintele Comisiei metodice al Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului _____ conf. univ., dr. Lidia POPOV

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului

Procesul-verbal nr. 9 din 09.04.2024

Deșana Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului

 conf. univ., dr. Ina CIOBANU

Informații de identificare a modulului

Facultatea: Științe Reale, Economice și ale Mediului

Catedra: Științe Economice

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 041 Științe economice

Codul și denumirea domeniului de formare profesională la ciclul I: 0412 Finanțe și bănci

Codul și denumirea specialității: 0412.1 Finanțe și bănci

Administrarea modulului

Codul modulului	Nr. de credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Curs	Seminar	Laborator	Lucrul individual al studentului		
S.05.O.036	4	120	30	30	-	60	Examen	Română

Anul de studii și semestrul în care se studiază: Anul III, Semestrul 5

Forma de organizare a învățământului: Cu frecvență

Regimul modulului: Obligatoriu

Categoria formativă: De specialitate

Informații referitoare la cadrele didactice

Victoria POSTOLACHE, doctor în științe economice, conferențiară universitară, absolventă a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, specialitatea „Contabilitate și audit”, doctorat specialitatea „Finanțe” la Academia de Studii Economice din Moldova.

Domeniul de interes științific: Activitate bancară, control financiar, drept financiar, drept fiscal, finanțe publice și private.

Biroul: Catedra de științe economice.

E-mail: victoria.postolache@usarb.md.

Ziua de consultații: Miercuri, 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, pe poșta electronică, prin videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom etc.).

Corina NICHITCIN, asistentă universitară, studii postuniversitare de masterat, absolventă a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, specialitatea „Contabilitate și audit”.

Domeniul de interes științific: Contabilitate, fiscalitate, asigurări etc.

Biroul: Catedra de științe economice.

E-mail: corina.nichitcin@usarb.md.

Ziua de consultații: Miercuri, 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, pe poșta electronică, prin videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom etc.).

Lilia DUMBRAVANU, asistentă universitară, studii postuniversitare de masterat, absolventă a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, specialitatea „Contabilitate și audit”.

Domeniul de interes științific: Contabilitate, fiscalitate, prețuri etc.

Biroul: Catedra de științe economice.

E-mail: lilia.dumbravanu@usarb.md.

Ziua de consultații: Miercuri, 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, pe poșta electronică, prin videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom etc.).

Integrarea unităților de curs din componența modului în programul de studii

Modulul *Bazele asigurărilor și reasigurărilor. Preț și tarif* este compus din 2 unități de curs.

Mediul economic și social în care acționează persoanele fizice și juridice implică multiple riscuri care pot realiza un impact negativ asupra existenței și integrității patrimoniale ale acestora, iar prin procesul de asigurare este întreprinsă o măsură de protecție împotriva riscurilor care pot apărea. În acest context, unitatea de curs *Bazele asigurărilor și reasigurărilor* are menirea de a studia particularitățile asigurărilor, axându-se îndeosebi pe sfera practicii asigurărilor din Republica Moldova, dar și ținând cont de cerințele adaptării acestora la standardele internaționale, oferind astfel o bună pregătire teoretică și practică specialiștilor economiști în domeniul respectiv.

În domeniul economic prezența prețului este semnificativă, deoarece în categoria de preț sunt întrunite toate problemele dezvoltării economice: producția, mărfurile, munca, informația, capitalul, investițiile, transporturile, serviciile, folosirea pământului etc. Aceste realități au făcut și fac din problema analizei naturii prețurilor o formă frecventă de investigare științifică a lor. În cadrul economiei de piață, în situația fundamentării deciziilor cu privire la preț, sunt puși înaintea de toate agenții economici, care vând și cumpără mărfuri materiale și nemateriale, precum și diferite organisme a statului, însărcinate să asigure echilibrul economic și financiar la nivel macro. Ori de câte ori formarea liberă a prețurilor nu este posibilă sau recomandată, în luarea deciziilor de preț intervine statul.

Unitatea de curs *Preț și tarif* asigură o pregătire teoretică și practică a specialiștilor în domeniul formării prețurilor, prevede studierea metodologiei stabilirii prețurilor, mecanismului specific formării prețurilor în condițiile de concurență, reglementărilor legale în domeniul de preț și tarife etc.

Exigențe și competențe prealabile

Pentru buna însușire a cursului, studentul trebuie să demonstreze:

- cunoașterea apariției și dezvoltării relațiilor de asigurare;
- identificarea criteriilor de clasificare ale asigurărilor;
- înțelegerea principiului de funcționare a asigurărilor sociale și medicale de stat;
- înțelegerea importanței prețurilor și tarifelor în economie;
- cunoașterea noțiunilor cheie din unitățile de curs *Principiile economiei de piață, Teoria economică I și II, Marketing, Fiscalitate, Finanțele întreprinderii*;
- evidențierea rolului prețurilor și tarifelor pentru agentul economic.

Competențe profesionale și transversale dezvoltate în cadrul unităților de curs din componența modului

Prin conținutul său și activitățile de învățare a studenților, unitățile de curs *Bazele asigurărilor și reasigurărilor și Preț și tarif* contribuie la dezvoltarea următoarelor competențe profesionale și transversale necesare viitorului specialist din domeniul economic:

Competențe profesionale (CP):

CP1. Operarea cu fundamentele științifice ale finanțelor și ale activității bancare, precum și utilizarea acestor noțiuni în comunicarea profesională.

CP2. Elaborarea modelelor pentru descrierea fenomenelor și a proceselor practice.

CP4. Argumentarea metodelor financiar-bancare concrete utilizând concepte, teorii și raționamente legislativ-economice.

CP6. Prelucrarea datelor/informațiilor, analiza și interpretarea lor.

Competențe transversale (CT):

CT2. Identificarea corectă a rolurilor și responsabilităților în echipe pluridisciplinare de lucru, aplicarea tehnicilor/principiilor de relaționare eficientă în procesul lucrului în echipă.

CT3. Valorificarea principiului de perfecționare continuă, utilizarea oportunităților de formare continuă, a instrumentelor și a resurselor de învățare pentru dezvoltarea profesională și personală.

Finalitățile unităților de curs din componența modului

La finalizarea studierii unităților de curs *Bazele asigurărilor și reasigurărilor și Preț și tarif* și realizarea sarcinilor de învățare, studentul va fi capabil:

– să examineze și să aplice în practică prevederile legislației cu privire la activitatea de asigurări în Republica Moldova;

– să perfecteze cereri, contracte și polițe de asigurare și să calculeze primele de asigurare și despăgubirea de asigurare în baza principiilor existente;

– să argumenteze rolul prețului în sistemul economic (caracterizarea sistemului de prețuri, enumerarea factorilor ce influențează procesul de formare a prețurilor);

– să identifice parametrii de formare a prețurilor și tarifelor (determinarea metodelor de formare a prețurilor).

Conținutul unităților de curs din componența modului:

Bazele asigurărilor și reasigurărilor

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore	
		Curs	Seminar
1.	<p>Tema 1. Esența economică, rolul și funcțiile asigurărilor în economia de piață</p> <p>1.1. Geneza asigurărilor și obiectul de studiu al acestora 1.2. Forțele distructive ale naturii și accidente – pericole permanente pentru viață, integritatea corporală și bunurile omului 1.3. Forme de protecție a oamenilor și bunurilor împotriva acțiunii forțelor distructive ale naturii și a accidentelor 1.4. Tipuri de fonduri de asigurare 1.5. Asigurările – categorie economică, funcțiile, rolul și importanța în activitatea economică</p>	2	2
2.	<p>Tema 2. Elementele tehnice și clasificarea asigurărilor</p> <p>2.1. Elementele tehnice ale asigurărilor 2.2. Bazele generale și principiile de clasificare a asigurărilor</p>	2	2
3.	<p>Tema 3. Contractul de asigurare</p> <p>3.1. Definiția și caracterele juridice ale contractului de asigurare 3.2. Elementele contractului de asigurare 3.3. Condițiile de validitate ale contractului de asigurare 3.4. Efectele contractului de asigurare 3.5. Încetarea contractului de asigurare</p>	2	1
4.	<p>Tema 4. Principiile de bază ale asigurărilor generale de bunuri</p> <p>4.1. Condițiile pentru existența unui interes asigurabil pentru asigurarea bunurilor 4.2. Principiile protecției asigurărilor proprietății 4.3. Condițiile generale și speciale ale asigurării facultative a bunurilor 4.4. Asigurările agricole</p>	2	2
Evaluarea periodică		–	1
5.	<p>Tema 5. Asigurările de persoane</p> <p>5.1. Rolul asigurărilor de persoane la sporirea și consolidarea bugetelor de persoane 5.2. Riscurile în asigurările de persoane</p>	2	2

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore	
		Curs	Seminar
	5.3. Condițiile generale și particularitățile asigurărilor de persoane		
6.	<p align="center">Tema 6. Asigurarea de răspundere civilă</p> 6.1. Esența și destinația asigurărilor de răspundere civilă 6.2. Asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule 6.3. Asigurarea de răspundere civilă pentru prejudicii provocate prin desfășurarea de activități de antreprenoriat 6.4. Asigurarea de răspundere profesională	2	1
7.	<p align="center">Tema 7. Asigurarea de transport</p> 7.1. Asigurarea autovehiculelor 7.2. Asigurarea CARGO în cazul transporturilor internaționale 7.3. Asigurările CASCO 7.4. Asigurarea aeronavelor	2	2
8.	<p align="center">Tema 8. Asigurările indirecte (reasigurarea)</p> 8.1. Necesitatea și esența reasigurărilor 8.2. Elementele de bază și clasificarea reasigurărilor 8.3. Formele de reasigurare 8.4. Metodele de reasigurare	1	1
Total		15	15

Conținutul unităților de curs din componența modulului: Preț și tarif

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore	
		Curs	Seminar
1.	<p align="center">Tema 1. Conceptul, esența și rolul prețurilor în economie</p> 1.1. Importanța și rolul prețului la etapa actuală 1.2. Esența prețului ca fenomen economic 1.3. Abordarea conceptului de preț în teoria economică 1.4. Factorii de influență asupra nivelului și evoluției prețurilor 1.5. Funcțiile prețului 1.6. Organele statului cu competențe decizionale în stabilirea prețului	2	2
2.	<p align="center">Tema 2. Sistemul de prețuri</p> 2.1. Caracteristicile sistemului de prețuri 2.2. Criterii de clasificare a prețurilor 2.3. Tariful – element important al sistemului de prețuri 2.4. Raporturile, interdependențele și legăturile în cadrul sistemului de prețuri	2	2
3.	<p align="center">Tema 3. Politica privind formarea prețurilor la întreprindere</p> 3.1. Politica de preț – conținut și semnificație 3.2. Obiectivele politicii de preț 3.3. Factorii ce influențează nivelul și dinamica prețurilor	2	2
4.	<p align="center">Tema 4. Metodele de determinare a prețurilor de ofertă pe bază de costuri</p>	2	1

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore	
		Curs	Seminar
	4.1. Cadrul general al metodelor 4.2. Relația „cost-preț” în procesul de fundamentare a deciziei privind nivelul prețului 4.3. Tipologia costurilor utilizate în stabilirea prețurilor 4.4. Profitul – element al structurii prețurilor de ofertă 4.5. Metoda costului total și parțial 4.6. Metoda pragului de rentabilitate		
Evaluarea periodică		–	1
5.	Tema 5. Fundamentarea prețurilor la produsele noi 5.1. Principii generale privind stabilirea prețurilor la produsele noi 5.2. Esența și necesitatea corelării prețurilor 5.3. Corelarea prețurilor la produsele noi pe baza costurilor 5.4. Fundamentarea prețurilor la produsele noi pe baza seriilor de prețuri 5.5. Corelarea prețurilor pe baza baremelor de prețuri și normative de calcul 5.6. Corelarea prețurilor prin comparația parametrilor tehnici și funcționali	2	2
6.	Tema 6. Tactici de preț 6.1. Principii generale de aplicare a tacticilor de preț 6.2. Tactici de diferențiere a prețurilor 6.3. Tactici cu caracter psihologic 6.4. Tactici cu caracter economic	2	2
7.	Tema 7. Prețurile în cadrul comerțului internațional 7.1. Conținutul prețurilor utilizate în tranzacțiile internaționale și forme ale acestora 7.2. Categoriile de prețuri practicate în cadrul tranzacțiilor economice internaționale 7.3. Fundamentarea prețurilor la produsele de export 7.4. INCOTERMS – standard de interpretare a regulilor în comerțul internațional 7.5. Structura prețurilor la produsele din import	2	2
8.	Tema 8. Sistemul informațional al prețurilor și tarifelor 8.1. Conținutul și rolul sistemului informațional al prețurilor și tarifelor 8.2. Elementele componente ale sistemului informațional al prețurilor și tarifelor 8.3. Utilizarea indicilor de preț în aprecierea evoluției prețurilor în economie	1	1
Total		15	15

Strategii didactice

Pe parcursul studierii modului *Bazele asigurărilor și reasigurărilor*. *Preț și tarif* se vor utiliza următoarele strategii de predare și de învățare centrate pe student: instruire diferențiată, instruire adaptivă, tehnici de dezvoltare a gândirii critice, prelegerea bazată pe 3 „C” (claritate, creativitate, concretizare), seminarul cu utilizarea mesei rotunde, seminar cu folosirea metodei analizei situațiilor concrete, metode intuitive de învățare creativă (brainstorming, discuție Panel, problematizarea, metoda cazului).

Pentru asigurarea realizării strategiilor didactice menționate se vor utiliza suportul de curs, cursul de instruire pe platforma de învățare MOODLE, sarcinile pentru seminare pe platformele TestMoz, Mentimeter, prezentările elaborate în aplicația PowerPoint, consultații individuale.

Activități de studiu individual

Activitatea individuală la modulul *Bazele asigurărilor și reasigurărilor*. *Preț și tarif* este o componentă obligatorie a activității de instruire și include studiul după manualele recomandate și suportul de curs oferit de către titularul cursului. Repartizarea orelor pentru activitățile de studiu individual (total 60 de ore, inclusiv 30 de ore *Bazele asigurărilor și reasigurărilor* și 30 de ore *Preș și tarif*) este prezentată în tabelele de mai jos.

Nr. d/o	Tipul activității	Nr. ore
1.	Studierea surselor bibliografice obligatorii și conspectelor temelor unității de curs, elaborate de cadrul didactic	12
2.	Elaborarea și prezentarea hărților conceptuale (L_1)	12
3.	Elaborarea unui referat pe o temă selectată din lista de subiecte ale referatelor (L_2)	12
4.	Studierea cadrului legal specific domeniului asigurărilor și prețurilor și tarifelor	12
5.	Pregătirea pentru evaluarea finală (examen)	12
Total		60

Sarcinile din compartimentul lucrului individual se realizează de către toți studenții pentru lecțiile ce corespund tematicii respectivelor însărcinări. Aprecierea lucrului individual se efectuează prin verificarea sintezelor materialului studiat individual, inițierea discuțiilor de grup cu studenții pe tematica lucrului individual, interogarea studenților, simularea unor situații practice, soluționarea cărora necesită aplicarea legislației în domeniul asigurării și reasigurării, a prețului și tarifelor, verificarea studiilor de caz individuale ale studenților etc.

Studentul va prezenta următoarele sarcini individuale la unitatea de curs *Bazele asigurărilor și reasigurărilor*:

1. Referat, la una din temele propuse de cadrul didactic sau de către student (L_1);
2. Realizarea sarcinilor individuale propuse de către cadrul didactic (L_2).

Nota/media pentru lucrul individual (L_i) la unitatea de curs *Bazele asigurărilor și reasigurărilor* se determină în baza formulei:

$$L_i = \frac{L_1 + L_2}{2}$$

Pentru unitatea de curs *Preț și tarif*, studentul va prezenta:

1. Hărți conceptuale în baza materialului studiat și a cuvintelor cheie (L_1);
2. Referat, la una din temele propuse de cadrul didactic (L_2).

Nota/media pentru lucrul individual (L_i) la unitatea de curs *Preț și tarif* se determină în baza formulei:

$$L_i = \frac{L_1 + L_2}{2}$$

Nota/media pentru lucrul individual (L_i) la modulul *Bazele asigurărilor și reasigurărilor. Preț și tarif* se determină în baza formulei:

$$L_i = \frac{L_{1(50\%)} + L_{2(50\%)}}{2},$$

unde $L_{1(50\%)}$ –media pentru lucrul individual (L_i) la unitatea de curs *Bazele asigurărilor și reasigurărilor*, $L_{2(50\%)}$ - media pentru lucrul individual (L_i) la unitatea de curs *Preț și tarif*.

La elaborarea referatului studenții urmează să respecte următoarele cerințe:

1. Volumul textului referatului, inclusiv resursele informaționale, urmează să cuprindă: minim 8 pagini, maxim 15 pagini. Cerințe de tehnoredactare: formatul hârtiei A4, parametrii paginii: 3 cm - stânga, 2 cm – sus, 2 cm – jos, 1.5 cm – dreapta, fontul Times New Roman, mărimea caracterelor 12 pt, spațiul dintre rânduri 1.5, numerotarea paginilor în subsol, alinierea la centru.

2. Toate tabelele referatului trebuie să dispună de trimitere în textul lucrării. Figura, schema sau diagrama este numerotată și urmată de titlu care descrie conținutul acesteia, care se indică la mijlocul tabelului, fontul Times New Roman, mărimea 11 pt, fără semn de punctuație la sfârșit, intervalul dintre rânduri în tabel 1.15.

3. Referatul este o lucrare de dimensiuni mici sau medii care include studiul unui fenomen sau proces social, economic, întocmit pe baza unor cercetări bibliografice, a unor studii cazuistice sau experimentale în baza prelucrării unor date statistice.

Un referat va include următoarele compartimente:

- foaia de titlu;
- cuprinsul;
- introducerea;

– abordarea temei cercetate, descriindu-se stadiul actual al cercetărilor din domeniul din care face parte tema investigată, dezvoltarea studiului temei analizate;

– concluziile, opiniile personale și direcțiile ulterioare posibile de cercetare referitoare la tema abordată;

– referințe bibliografice;

– anexe.

Referatul va fi analizat din punct de vedere al profesionalismului cu care a fost executat. Cadrul didactic va evalua conținutul referatului și prezentarea acestuia (acuratețe, ortografie, exprimare).

Referatul urmează a fi prezentat de student în ultima săptămână de studii din cadrul semestrului.

Tematica referatelor pentru unitatea de curs Bazele asigurărilor și reasigurărilor

1. Cadrul normativ de reglementare a activității de asigurare în Republica Moldova.
2. Piața asigurărilor: prezent și perspective.
3. Modalitățile de supraveghere ale activităților de asigurare.
4. Participanții pieței de asigurări
5. Asigurările agricole și modalitățile de estimare a pagubelor în agricultură.
6. Asigurarea obligatorie de răspundere civilă a transportatorilor față de călători.
7. Asigurarea de răspundere civilă a transportatorilor și expeditorilor (CMR).
8. Particularitățile asigurării transportului terestru în Republica Moldova.
9. Formele și beneficiile asigurărilor de viață.
10. Evoluția asigurărilor de viață în Republica Moldova.
11. Servicii de asigurare și comerțul internațional.
12. Asigurarea de întrerupere a afacerilor – prezent și perspective.
13. Organizarea activității de reasigurare în Republica Moldova.
14. Evaluarea primelor și despăgubirilor de asigurare analizate pe tipuri de asigurări.
15. Barierele în dezvoltarea piețelor de asigurare și reasigurare.
16. Structura și caracteristica portofoliilor de asigurare.
17. Protecția drepturilor consumatorului de produse de asigurare

Tematica referatelor pentru unitatea de curs Preț și tarif

1. Particularitățile formării tarifelor la energia electrică și gazele naturale.
2. Corelația dintre prețul internațional la petrol și evoluția prețurilor la carburanți în Republica Moldova.

3. Evoluția prețului la gazele naturale pe plan internațional.
4. Evoluția prețurilor și tarifelor la energie și resurse energetice în Republica Moldova.
5. Evoluția prețurilor de consum la produsele alimentare și măsuri privind reglementarea de stat a acestora.
6. Evoluția prețurilor pe piața imobiliară în Republica Moldova.
7. Tendințe ale prețului producătorului la produsele agricole în Republica Moldova.
8. Incidența impozitelor indirecte asupra prețului produselor petroliere importate în Republica Moldova.
9. Tendințe de evoluție a prețurilor în domeniul serviciilor prestate pe teritoriul Republicii Moldova.
10. Tipuri de prețuri utilizate în cadrul comerțului internațional.

Evaluare

Evaluarea studenților se realizează în corespundere cu Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (Ciclul I) în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și cu Regulamentul-cadru privind evaluarea cunoștințelor studenților, obținute în procesul de formare și a rezultatelor academice ale studenților în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți.

Evaluarea curentă presupune implicarea studenților în cadrul discuțiilor, dezbaterilor, exercițiilor de reflecție promovate la orele de seminar și testelor în formă scrisă (fiecare student trebuie să acumuleze minim 4 note la modul). Studentul este apreciat cu câte o notă la minimum 4 teme aleatoare din temele propuse spre studiere în cadrul modulului.

La final, studentul va obține media evaluării curente (E_c), formată din notele obținute în cadrul modulului respectiv.

În conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare a studiilor superioare de licență (Ciclul I) și integrate, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1625 din 12.12.2019¹ studenții, obligatoriu, vor susține o probă de evaluare periodică prin care se urmărește estimarea situației intermediare a reușitei studentului. Evaluarea periodică se va promova sub formă de test scris, incluzând diferite categorii de itemi.

Studenții care absentează și cei care obțin o notă mai mică decât 5, vor avea posibilitatea să susțină repetat testul de evaluare periodică.

De asemenea, studenții vor fi evaluați în baza realizării lucrului individual (L_i) care este prezentat de către student în ultima săptămână de studii din cadrul semestrului. Însărcinările pentru lucrul individual sunt menționate în compartimentul *Activități de lucru individual al*

---

¹ Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1625 din 12.12.2019.
Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr_1625_din_12.12.2019.pdf

studentului.

Nota semestrială (N_s) se calculează ca medie aritmetică dintre următoarele trei componente:

- a) media notelor obținute la evaluările curente (E_c);
- b) nota obținută în cadrul evaluării periodice (E_p);
- c) nota/media pentru lucrul individual (L_i).

$$N_s = \frac{E_c + E_p + L_i}{3}$$

La examinarea finală sunt admiși doar studenții care întrunesc următoarele condiții:

- nota medie a evaluărilor curente E_c este de cel puțin 5.00;
- nota evaluării periodice E_p este de cel puțin 5.00;
- media pentru activitatea de lucru individual L_i este de cel puțin 5.00.

Evaluarea finală se realizează sub formă de examen scris. Nota finală se calculează conform formulei:

$$N_f = N_s \times 0.6 + N_e \times 0.4,$$

unde N_f – nota finală; N_c – nota reușitei curente; N_e – nota de la examen.

Subiectele pentru evaluarea finală

1. Importanța și rolul prețului la etapa actuală.
2. Esența prețului ca fenomen economic.
3. Abordarea conceptului de preț în teoria economică.
4. Factorii de influență asupra nivelului și evoluției prețurilor.
5. Funcțiile prețului.
6. Caracteristicile sistemului de prețuri.
7. Criterii de clasificare a prețurilor.
8. Tarifalul – element important al sistemului de prețuri.
9. Raporturile, interdependențele și legăturile în cadrul sistemului de prețuri.
10. Politica de preț – conținut și semnificație.
11. Obiectivele politicii de preț.
12. Factorii ce influențează nivelul și dinamica prețurilor.
13. Cadrul general al metodelor de determinare a prețurilor de ofertă pe bază de costuri.
14. Relația „cost-preț” în procesul de fundamentare a deciziei privind nivelul prețului.
15. Tipologia costurilor utilizate în stabilirea prețurilor.
16. Profitul – element al structurii prețurilor de ofertă.
17. Metoda costului total.
18. Metoda costului parțial.

19. Metoda pragului de rentabilitate.
20. Principii generale privind stabilirea prețurilor la produsele noi.
21. Esența și necesitatea corelării prețurilor.
22. Corelarea prețurilor la produsele noi pe baza costurilor.
23. Fundamentarea prețurilor la produsele noi pe baza seriilor de prețuri.
24. Corelarea prețurilor pe baza baremelor de prețuri și normative de calcul.
25. Corelarea prețurilor prin comparația parametrilor tehnici și funcționali.
26. Corelarea prețurilor prin metoda agregării.
27. Principii generale de aplicare a tacticilor de preț.
28. Tactici de diferențiere a prețurilor.
29. Tactici cu caracter psihologic.
30. Tactici cu caracter economic.
31. Conținutul prețurilor utilizate în tranzacțiile internaționale și forme ale acestora.
32. Categoriile de prețuri practicate în cadrul tranzacțiilor economice internaționale.
33. Fundamentarea prețurilor la produsele de export.
34. INCOTERMS – standard de interpretare a regulilor în comerțul internațional.
35. Structura prețurilor la produsele din import.
36. Conținutul și rolul sistemului informațional al prețurilor și tarifelor.
37. Elementele componente ale sistemului informațional al prețurilor și tarifelor.
38. Utilizarea indicilor de preț în aprecierea evoluției prețurilor în economie.
39. Geneza asigurărilor și evoluția conceptului de asigurare.
40. Forme de protecție a oamenilor și bunurilor împotriva acțiunii forțelor distructive ale naturii și a accidentelor.
41. Tipuri de fonduri de asigurare.
42. Asigurările – categorie economică, funcțiile, rolul și importanța în activitatea economică.
43. Asigurarea sub aspect juridic și economic.
44. Alte abordări economice și financiare ale asigurării.
45. Elementele tehnice ale asigurărilor, ce exprimă condițiile generale ale asigurărilor.
46. Bazele generale și principiile de clasificare a asigurărilor.
47. Definiția și caractererele juridice ale contractului de asigurare.
48. Elementele contractului de asigurare.
49. Condițiile de validitate ale contractului de asigurare.
50. Drepturile și obligațiile părților până la ivirea evenimentului asigurat.
51. Drepturile și obligațiile părților după producerea evenimentului asigurat.
52. Încetarea contractului de asigurare.

53. Condițiile pentru existența unui interes asigurabil pentru asigurarea bunurilor.
54. Principiile protecției asigurărilor proprietății.
55. Condițiile generale și speciale ale asigurării facultative ale bunurilor.
56. Riscurile în asigurările de persoane.
57. Condițiile generale și particularitățile asigurărilor de persoane în Republica Moldova.
58. Esența și destinația asigurărilor de răspundere civilă.
59. Asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule.
60. Asigurarea de răspundere profesională.
61. Asigurarea autovehiculelor.
62. Asigurările CARGO în cadrul transporturilor internaționale.
63. Asigurările CASCO.
64. Asigurarea aeronavelor.
65. Necesitatea și esența reasigurărilor.
66. Elementele de bază și clasificarea reasigurărilor.
67. Formele de reasigurare.
68. Metodele de reasigurare.

Model de test de evaluare periodică pentru unitatea de curs Bazele asigurărilor și reasigurărilor

1. Asigurările, ca și restul componentelor sistemului financiar, au următoarele funcții:

A. Funcția de control	B. Funcția de distribuție
C. Funcția de repartiției	D. Funcția de stabilizare.

Se cere varianta corectă

a) A, B	b) B, D
c) A, C	d) C, D

2. Coasigurarea reprezintă:

- Participarea mai multor societăți la asigurarea unui bun de valoare mare;
- Cedarea de către asigurător către alte societăți a riscului subscris care depășește reținerea sa proprie;
- Participarea mai multor asigurați la procurarea aceleiași asigurări;
- Participarea mai multor beneficiari la subscrierea unui produs de asigurare.

3. Paguba sau dauna reprezintă:

- Pierderea în expresie bănească, intervenita la un bun asigurat, ca urmare a producerii fenomenului împotriva căruia s-a încheiat asigurarea;
- Limita maximă a răspunderii asiguratului;

- Suma de bani pe care asiguratorul o datorează asiguratului;
- Limita minimă a răspunderii asiguratului.

4. Asigurarea are la bază un acord de voință prin care:

- Asiguratul oferă protecție asiguratorului pentru riscurile pe care și le-a asumat;
- Asiguratul cedează asiguratorului un risc sau o clasă de riscuri pentru care obține protecția asiguratorului;

- Se creează un fond pentru acoperirea pagubelor create din orice motiv.

5. Suma asigurata reprezintă:

- Valoarea reala a bunului cuprins în asigurare;
- Partea din valoarea de asigurare pentru care asiguratorul își asumă răspunderea;
- Suma de bani dinainte stabilită pe care asiguratul o plătește asiguratorului;
- Suma de bani pe care asiguratorul o datorează asiguratului în vederea compensării pagubei produse de riscul asigurat.

6. Evaluarea în vederea asigurării reprezintă:

- Operațiunea de determinare a sumei asigurate;
- Operațiunea prin care se stabilește valoarea bunurilor în vederea cuprinderii lor în asigurare;
- Operațiunea prin care se determină valoarea despăgubirii;
- O operațiune specifică asigurărilor de persoane.

7. Contractantul asigurării este:

- Persoana fizică sau juridică care poate încheia o asigurare fără însă ca aceasta să obțină calitatea de asigurat;
- Persoana fizică care încheie o asigurare în numele altei persoane fizice fără însă ca aceasta să obțină calitatea de asigurat;
- Persoana fizică sau juridică care în schimbul primei de asigurare plătite asiguratorului, își asigură bunurile împotriva unor calamități naturale sau accidente;
- Persoana fizică ce se asigura împotriva unor evenimente ce pot apărea în viața sa.

8. Contractul de asigurare este un contract:

- Consensual, adică la încheierea acestuia părțile nu cunosc existența sau întinderea exactă a avantajelor patrimoniale ce vor rezulta pentru ele din contract;
- Sinalagmatic, adică se încheie valabil prin acordul de voință al părților;
- De adeziune, adică deși este redactat și imprimat de asigurator, la el aderă asiguratul;
- De bună credință, adică fiecare parte urmărește să obțină un folos, o contraprestație în schimbul obligației ce-și asumă.

9. Caracteristicile fondului de asigurare sunt:

- Se formează în mod centralizat;
- Se poate constitui numai în natură;
- Se constituie în vederea acoperirii unor pagube provocate de fenomene viitoare și nesigure;
- Se utilizează numai pentru indemnizarea pagubelor.

10. Durata asigurării reprezintă în asigurări:

- A. perioada de timp în care rămân valabile raporturile de asigurare stabilite prin contractul de asigurare;
- B. durata asigurării diferă după cum este vorba de asigurări facultative de bunuri (generale) sau asigurări facultative de viață;
- C. la asigurările de bunuri (generale), durata este cuprinsă de regulă între 3 și 12 luni;
- D. la asigurările de viață, durata asigurării este mai îndelungată.

Se cere varianta corectă și completă.

- a) A+B+C+D;   b) A+B+C;
- c) A+B;   d) A.

11. Asigurările, după forma juridică de realizare se clasifică în:

- A. Asigurări de viață   B. Asigurări obligatorii
- C. Asigurări de persoane   D. Asigurări facultative
- E. Asigurări de bunuri   F. Asigurări de răspundere civilă
- G. Asigurări maritime

Se cere varianta corectă

- a) A, B, D, E, F   b) A,B, C, E
- c) C, E, G   d) B, D

12. Care sunt condițiile esențiale pentru existența unui interes asigurabil?

- asiguratul să sufere o daună ce poate fi evaluată în bani, bunul menționat să constituie obiectul asigurării, asiguratul să aibă un interes patrimonial cu privire la bunul asigurat;
- înainte de producerea evenimentului asigurat, asigurătorul să propună asiguratului modificarea corespunzătoare a contractului sau să-l denunțe, în cazul în care, cunoscând adevărata situație, nu ar fi încheiat contractul;
- asiguratul poate agrava riscul asigurat;
- atunci când asiguratul nu acceptă plata primei de asigurare pe motiv că franchiza este prea mare.

Notă: fiecare item este apreciat cu 1 punct. În total pot fi acumulate 12 puncte.

Baremul de notare

Nota	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Puncte	1	2	3	4	5	6-7	8-9	10-11	12

Model de test de evaluare periodică pentru unitatea de curs Preț și tarif

1. Stabiliți dacă este adevărată (A) sau falsă (F) afirmația: (6 puncte)

Costuri variabile sunt acele costuri care rămân constante într-un anumit diapazon de modificări, indiferent de variația volumului producției.	
Elasticitatea cererii în funcție de prețuri exprimă variația relativă a cererii în raport cu variația relativă a prețurilor bunurilor.	
Plasamentul reflectă canalele de distribuție, logistica (depozitarea, transportul), metodele de vânzare etc.	
Tarifele nu se deosebesc de prețuri prin ponderea mică a materiilor prime și materialelor în structura costului.	
Principalele tipuri de tarife practicate în cadrul transporturilor turistice sunt tariful pe cantitate.	
Prețurile de transfer reprezintă prețurile cu amănuntul.	

2. Alegeți variantele corecte:

Care caracteristică esențială deosebește concurența monopolistă de concurența perfectă:

(1 punct)

- există bariere de intrare pe piață;
- firmele vând mărfuri diferențiate;
- firmele pe piața concurențială vând mărfuri unice;
- bunurile sunt diferențiate.

Pentru care etapă din ciclul vital al unui produs este adevărată afirmația: tendința de maximizare a cererii, reducerea costului pe unitate de produs și al profitului? (1 punct)

- 2 etapă;
- 1 etapă;
- 3 etapă;
- Nici una.

Reducerile ascunse presupun reduceri oferite: (1 punct)

- sub forma creditelor preferențiale;
- la comercializarea mărfurilor sezoniere;
- maximizarea volumului vânzărilor.

Prețul unui produs, conform teoriei subiective a valorii, se stabilește: (1 punct)

- în baza estimărilor consumatorilor referitor la utilitatea mărfii;
- în baza negocierilor dintre participanții la tranzacții;
- în baza costurilor suportate de producător.

Funcția prețului de instrument de măsură constă în aceea că prețul: **(1 punct)**

- măsoară cantitatea de producție fabricată în unități fizice;
- măsoară performanțele economice atinse de întreprindere;
- distribuirea și redistribuirea veniturilor între vânzători și cumpărători;
- prețul participă la distribuirea încasărilor între fondul de acumulare și fondul de

consum. Tarifele în transportul de călători se diferențiază după: **(3 puncte)**

- greutatea expedițiilor, distanță;
- confortul, distanță;
- greutatea expedițiilor, confortul;
- tipul vehiculelor utilizate, distanță, viteză, confort;
- greutatea expedițiilor, viteză, distanță.

Necesitatea intervenției statului în materie de preț poate fi dictată de următorii factori: **(4 puncte)**

- 1) în cazul unor produse de importanță strategică pentru țară;
- 2) în cazul dezechilibrului dintre cerere și ofertă;
- 3) în cazul echilibrului dintre cerere și ofertă;
- 4) în condițiile unei piețe concurențiale;
- 5) în cazul bunurilor sau serviciilor subvenționate;
- 6) în cazul în care se impune folosirea cât mai rațională a resurselor.

Selectați combinația corectă: a) 2+3+4+5; b) 1+2+5+6; c) 1+3+6; d) 2+4+5; e) 1+2+3.

Care din activitățile următoare pot fi calificate drept activități concurențiale neloiale: **(3 puncte)**

- 1) acordurile între întreprinderi privind fuzionarea;
- 2) stabilirea prețului de vânzare la nivelul prețului practicat de concurenți;
- 3) stabilirea prețului de vânzare sub nivelul prețului practicat de concurenți;
- 4) încheierea contractelor pe termen lung între stat și firmele oligopoliste;
- 5) protecția socială a populației.

Selectați combinația corectă: a) 1+3+4; b) 2+5; c) 2+3+4; d) 1+4+5.

3. Problemă (5 puncte)

Firma „Rezon” fabrică anual 150 unități ventilatoare, înregistrând un preț unitar de 25 lei și dorește să-și orienteze vânzările spre alte piețe. Un birou specializat de marketing îi oferă informații privind elasticitatea cererii pe trei piețe, respectiv: $KE_1=1,5$, $KE_2=1,09$, $KE_3=0,05$. Știind că ar dori să obțină un preț cu 15% mai mare, ce piață va prefera?

4. Problemă (5 puncte)

De calculat costurile fixe (FC), costurile variabile (VC) și costurile totale (TC), dacă: 40000 lei - consumurile de materie prima, 8000 - materiale, 20% din costurile totale reprezintă salariile directe, 9600 - salariile pentru personalul administrativ, 8000 - amortizarea capitalului fix, 4000 - chirii, 4000 - cheltuieli de întreținere.

Baremul de notare

Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Puncte	7	8	9-15	16-20	21-28	29-34	35-39	40-44	45-49	50

Model de test de evaluare finală

1. Alegeți variantele corecte:

Ce condiții trebuie să îndeplinească interesul asigurabil în asigurările de bunuri? (1 punct)

- Asiguratul să se afle într-un raport legal cu bunul;
- Să îmbrace forma autentică;
- Bunul să existe în viitor.

Ce condiții trebuie să îndeplinească fenomenul generator de pagube pentru a constitui risc asigurat? (1 punct)

- Producerea fenomenului să nu fie posibilă;
- Producerea fenomenului să nu aibă o anumită regularitate;
- Producerea fenomenului să fie întâmplătoare.

Ce este asiguratul? (1 punct)

- Persoana fizică;
- Persoană juridică
- Parte care a generat producerea evenimentului asigurat.

Cui aparține obligația de plată a primei de asigurare? (1 punct)

- Asiguratorului;
- Contractantului asigurării;
- Reasiguratorului.

De când își produce efectele contractul de asigurare? (1 punct)

- De la momentul încheierii contractului;
- De la momentul plății primei de asigurare;
- De la momentul producerii evenimentului asigurat.

În cazul formării prețului în baza costului complet marja profitului se aplică asupra: (1 punct)

- Costului total;

- Costului total mediu;
- Costului mediu;
- Costului marginal. În vederea reglementării comerțului internațional statul utilizează

următoarele instrumente: **(1 punct)**

- Cotele de export/import;
- Taxele vamale;
- Politica monetar-creditară;
- Salarizarea muncitorilor;
- Politica socială.

Corelarea prețurilor presupune: **(1 punct)**

- Compararea parametrilor produselor existente pe piață cu parametrii produsului nou;
- Compararea parametrilor produselor exclusiv noi cu indicii planificați;
- Stabilirea unor prețuri inițial mici pentru a asigura recuperarea investițiilor prin

intermediul volumului mare al vânzărilor;

- Operațiunea de fundamentare a prețurilor la produsele unice.

Dacă indicele Herfindahl – Hirschman HHI = 900, piața respectivă se caracterizează prin:

(1 punct)

- Un grad înalt de concentrare;
- Un grad scăzut de concentrare;
- Un grad relativ mediu de concentrare;
- Existența monopolului absolut.

2. Stabiliți dacă este adevărată (A) sau falsă (F) afirmația: (6 puncte)

Costuri variabile sunt acele costuri care rămân constante într-un anumit diapazon de modificări, indiferent de variația volumului producției.	
Elasticitatea cererii în funcție de prețuri exprimă variația relativă a cererii în raport cu variația relativă a prețurilor bunurilor.	
Plasamentul reflectă canalele de distribuție, logistica (depozitarea, transportul), metodele de vânzare etc.	
Tarifele nu se deosebesc de prețuri prin ponderea mică a materiilor prime și materialelor în structura costului.	
Principalele tipuri de tarife practice în cadrul transporturilor turistice sunt tariful pe cantitate.	
Prețurile de transfer reprezintă prețurile cu amănuntul.	

3. Explicați 3 factori ce determină reducerea prețurilor. (6 puncte)

4. Continuați fraza: (12 puncte)

Asigurarea reprezintă	
Asigurările ca ramură creatoare de valoare adăugată	
Reasigurarea este	
Stabilizarea financiară	

5. Problemă (3 puncte)

Calculați prima de asigurare pentru asigurările de bunuri dacă se cunoaște că suma de asigurare este de 45780 lei, tariful de asigurare 2,23 %, iar contractul de asigurare este încheiat pe un termen de 9 luni.

6. Problemă (3 puncte)

Costul obiectului – 345000 lei, suma asigurată și dauna constituie corespunzător 45 și 55 la sută din costul efectiv a obiectului asigurat. Se cere ca să fie determinată despăgubirea de asigurare după sistemul proporțional.

Baremul de notare

Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Puncte	7	8	9-15	16-20	21-28	29-34	35-39	40-44	45-49	50

Resurse informaționale

Obligatorii:

1. Legea privind activitatea de asigurare sau de reasigurare: nr. 92/2022 din 07.04.2022. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 129-133 art. 229 din 29.04.2022, cu modificările și completările ulterioare.

2. Legea privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule: nr. 106/2022 din 21.04.2022. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 129-133 art. 229 din 29.04.2022, cu modificările și completările ulterioare.

3. Regulamentul cu privire la modul de aprobare și înregistrare a prețurilor de producător la medicamente. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr. 105-106 art. 582 din 25.06.2010. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110111&lang=ro#.

4. Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2019, nr. 13-21 art. 81. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111983&lang=ro.

5. Metodologia de determinare, aplicare și aprobare a tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică. Disponibil: <http://www.anre.md/cadrul-normativ-3-14>.

6. Metodologia de calculare și aplicare a tarifelor și prețurilor reglementate la gazele naturale nr. 678 din 22.08.2014. Disponibil: <http://www.anre.md/acte-administrative-cu-caracter-normativ-3-243>.

7. Hotărârea și Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice și termice, pentru serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice nr. 396/2019 din 01.11.2019. Disponibil: <http://www.anre.md/acte-administrative-cu-caracter-normativ-3-243>.

8. Metodologia de calculare a plăților pentru dezvoltarea, modernizarea, exploatarea și/sau întreținerea obiectelor de infrastructură energetică de importanță strategică, aprobată prin Hotărârea nr. 95 din 04.04.2020. Disponibil: <http://www.anre.md/acte-administrative-cu-caracter-normativ-3-243>.

9. LUNGU, N. C. *Asigurări de bunuri*. Iași: Ed. „Al. I. Cuza”, 2009, 189 p.

10. TARAN, S. *Manual de asigurări în transportul auto*. Chișinău: „Pontos” SRL, 2011, 122 p.

11. ȚUGULSCHI, A.; LUCA, L. *Bazele asigurărilor: curs universitar*. Chișinău: ASEM, 2013, 216 p.

12. ULIAN, G., COJOCARU, M., CASTRAVEȚ, L. *Prețuri și tarife: note de curs*. Chișinău: USM, 2013. 334 p.

Suplimentare:

1. COSTEA, S., PATRAȘCU, M. *Prețuri și concurență*. Timișoara: Ed. Mirton, 2010, 200 p.

2. DUMITRAȘCU, V. *Prețuri și concurență: elemente teoretico-metodologice și aplicative moderne*. București: Editura universitară, 2018. 248 p.

3. KICSI, R., COZORICI, A. *Asigurări și reasigurări. Curs de învățământ la distanță*. 2007. Disponibil: http://www.seap.usv.ro/~ro/cursuri/ECTS/ECTS_AR.pdf.

4. MIRON, O. *Inițiere în asigurări: (note de curs)*. Cahul: Univ. de Stat „B. P. Hașdeu”, 2007, 91 p.

5. MOȘTEANU, T. *Prețuri și concurență*, București: Ed. Didactică și Pedagogică R.A. 2005, 195 p.

6. PLATIS, M., CONȚU, E. *Mecanisme concurențiale și prețuri. Teorie și aplicații*. București: Editura Universității, 2017, 136 p.

7. SÂRBU, V. *Tendențele dezvoltării pieței de asigurări pe plan internațional și național în condițiile economiei concurențiale*. Sibiu „Alma mater”, 2004, 207 p.

8. БАЛАБАНОВ, И. Т., БАЛАБАНОВ А. И. *Страхование : учеб. для вузов*. Питер, АООТ Тип. «Правда» 2022, 250 p.